

WEINGARTEN, A

**Utförlig anvisning af de nyaste metoder för
glans-och mattförgyllning på glas, lackerad
yta, olje-och vattenfärg, porslin, sten, trä,
jern, papper och stuckatur för dekorations-
och skyltmålare, lacker**

Stockholm
1889

EOD – Millions of books just a mouse click away! In more than 10 European countries!

Thank you for choosing EOD!

European libraries are hosting millions of books from the 15th to the 20th century. All these books have now become available as eBooks – just a mouse click away. Search the online catalogue of a library from the eBooks on Demand (EOD) network and order the book as an eBook from all over the world – 24 hours a day, 7 days a week. The book will be digitised and made accessible to you as an eBook.

Enjoy your EOD eBook!

- Get the look and feel of the original book!
- Use your standard software to read the eBook on-screen, zoom in to the image or just simply navigate through the book
- *Search & Find:* Use the full-text search of individual terms*
- *Copy & Paste Text and Images:* Copy images and parts of the text to other applications (e.g. word processor)*

* Not available in every eBook.

Terms and Conditions

With the usage of the EOD service, you accept the Terms and Conditions provided by the library owning the book.

- Terms and Conditions: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/en/agb.html>

More eBooks

Already more than 30 libraries in over 12 European countries offer this service.

Search books available for this service: <http://search.books2ebooks.eu>

More information is available at <http://books2ebooks.eu>

WEINGARTEN, A

*Teknisk
Kem. tekn.
(Bok)*

VÄGLEDNING
FÖR
MATT OCH BLANK
FÖRGYLLNING
OCH
FÖRSILFRING

PÅ
GLAS, TRÄ, JERN, PAPPER,
LACKERNING, OLJE- & VATTENFÄRG,
SPEGEL- och TAFVELRAMAR,
FÖR LACKERARE, SKYLT- & DEKORATIONS-MÅLARE,
M. M.

BLÄNDNING FÖR
CUIVRE-POLI-BRONCERING
ALLT EFTER DE
NYASTE METODER
SOM ANVÄNDAS AF DE
FÖRNÄMSTE FACKMÄN I EUROPA.

STOCKHOLM
Emil Olssons tryckeri, 1889.

Eftertryck förbjudes.

Kungl. bibl. foteket

0 0000 000004236

UTFÖRLIG ANVISNING
AF
DE NYASTE METODER
FÖR
GLANS- OCH MATTFÖRGYLLNING

PÅ GLAS, LACKERAD YTA, OLJE- OCH VATTEN-
FÄRG PORSLIN, STEN, TRÄ, JERN,
PAPPER OCH STUCKATUR

FÖR DEKORATIONS- OCH SKYLTMÅLARE LACKERARE
OCH FÖRGYLLARE

SAMT

ANVISNING FÖR MATT- OCH BLANK CUIVRE
POLI BRONCERING.

UTGIFVEN AF

A. WEINGARTEN
Hamburg.

UTERBILDUNG

DE NYSSTE METODE

OM ÅRS- OG MATTEFØRTELLING

AF HANS LÆRERAD VED BLEN OG VÅLUM
FRAN PØRSEN STEEN TRAMHOLM,
LÆRER OG STYREDE

FØR FØRSTEN OG ANDEN GANG UDGIVET
OG FORNYET

1871

BEVILGET AF HANS MAJESTÆTETS
HØJRE HÆNDE

1871

1871

AT WEINSTEIN

1871

Förord.

Efter mångårigt studium i förening med försöksarbeten har det lyckats att utföra glans- och mattförgyllning på glas så enkelt, att den besvärliga tekniken för etsning med syra ej vidare behöfves. Glansförgyllningen är äfven så enkel och lätt att verkställa att till och med den oerfarna-
ste genast efter denna metod kan, utan att åstadkomma fläckar och ansatser, genast verkställa glansförgyllning.

Glaset imitationen för matt guld, fin och grofkornig, är äfven lätt att utföra, och äfven användbar för att göra fönsterrutor matta i det att dermed kan målas, schablonernas både i ljusa mellan- och mörka toner, och är äfven i imitation af bunt glasmålning till stor fördel.

Glansförgyllning på lack (såsom ersättning för Poliment) är mycket enkel att utföra, kan äfven tvättas, samt kan tillika användas för spegel och tafvelramar, äfven kan man måla glans och matt guld (oafvtvättbar) i teckningar på hvarje lackerad föremål, samt på porslin, flaskor och matta ytor, hvilket är till stor fördel för förgyllare, dekorationsmålare och lackerare.

Förgyllningen på limfärg, stuck, gips, papper m. m. är äfven mycket fördelaktig, i det man utan föregående lackering eller annan förberedning, med en anläggning genast kan förgylla, hvilken bibehåller hög glans, samt kan dertill

begagnas äkta guld eller metall. Äfven kan man med samma Mixion åstadkomma de olika bronserna och ernå de vackraste bronsmålningar. Cuivre Poli metoden är äfven tydligt och lättfattligt beskrifven.

Dessa förgyllnings- och etsningsmetoder äro så tydligt i detta arbete beskrifna att hvarje målare eller lackerare kan arbeta derefter, samt åstadkomma vackra saker med små medel.

Alla dessa metoder äro af många dekorations- och kyrkomålare, lackerare, skyltmålare af första rangen i Tyskland, Österrike, Böhmen, Ungern Schweiz, Frankrike, Belgien, Holland m. m. profvade och befunnits vara outhärliga för alla yrkesidkare i samma brancher, hvaröfver de bästa vitsord finnas.

Utgifvaren.

I.

Att rengöra glasytorna.

Rengöringen af glasytorna är en hufvudsak, ty derigenom att de äro fullkomligt rena underlättas arbetet, samt utföres säkrare, hvarför glasytan äfven för att göras matt, måste behandlas lika omsorgsfullt som för den enkla glansförgyllningen.

Glasytan tvättas omsorgsfullt med mjukt vatten och fin tvål, samt torkas noga med mjukt linne eller sämskskinn, derefter afputsas ytan ytterligare noga med ren sprit och en linnelapp. Slitet väl tvättadt linne är ändamålsenligast att använda.

II.

Glansförgyllning på baksidan af glasytor.

Glansförgyllningsmetoden är så förbättrad, att det är omöjligt att fläckar och ansatser bli synliga. Husbloss är det bästa limm för glansförgyllning. Den som är fin skuren i maskin är att föredraga och löser sig lättare än den som skäres för hand i ojemna storlekar, ock öfvar man sig lättare att bestämma mängden som skall användas hvarje gång. (Husbloss finskuret finnes i hvarje apotek.) Man tager en liten quantitet husbloss och löser upp densamma i en åttendedels liter kokande vatten, hvilket kan ske i ett glaskärl eller bleckpanna, på en gas eller spritlåga; sedan klistras teckningen på den väl putsade glasytan, som skall förgyllas, med en mjuk pensel påstrykes husblosslösningen på glasytan, guldets pålägges, samt upptorkas med medeltjockt läskpapper (vid upptorkandet har man att iakttaga att läskpapperet ej rubbas.) Guldets upptorkas fyra

å fem gånger tills det är alldeles torrt, och begagnas härvid för hvarje gång ett annat läskpapper.

När guldets är alldeles torrt poleras detsamma med en helsiden sammetslapp, och förgylles ytan på samma vis en gång till. Om fläckar skulle bli synliga, så bestrykas desamma med husblosslösningen ännu en gång, hvilket man låter stå några minuter, aftorkar derefter med läskpapper och polerar guldets ännu en gång, då en fin glansförgyllning är ernådd.

III.

Ändamålet med upptorkningen.

Genom upptorkning med läskpapper utbreder sig husblosslösningen och framställes derigenom en jemn grundyta, ansatserna kunna äfven genom den hastiga torkningen ej bli klibbiga och afrifvas vid poleringen. Om man låter guldets torka af sig sjelft utbreder sig husblosslösningen ojemt hvarigenom fläckar uppstå samt ansatser bli synliga. Det är alltså ovilkorligen nödvändigt att upptorka guldets med läskpapper och kan det en gång begagnade läskpapperet ytterligare begagnas när det fått torka i luften, dock ej vid uppvärmd kamin eller kakelugn. Läskpapper, som skall begagnas vid upptorkning, skäres i ark à 20—30 cm., samt är det ej bra att förgylla större ytor på en gång, emedan guldets måste upptorkas innan det börjar torka af sig sjelft.

Vid upptorkningen lägger man läskpapperet lätt på det i den våta lösningen upplagda guldets, håller läskpapperet fast med ena handen samt trycker sakt med den andra deröfver, då det derefter upptages raskt, och förnyar samma sak tills guldets är fullkomligt torrt.

IV.

Uppunsning af teckningar för guldbeläggning.

Alla teckningar, vapen, skrifter m. m. upptecknas som vanligt, sedan lägger man ett blått kalckerpapper under teckningen; med en hård penna, som ej är för skarp eller för trubbig, öfvergår man konturerna så de bli synliga på baksiden af teckningen, sedan lägger man teckningen omvänt tecknadt samt glaset hvarpå målningen skall ske omvänt. (Blåpapperet kan man förfärdiga sjelf, i det man förrifver Berlinerblått med vallmo-olja och något terpentint som sedan utspädes med vallmo-olja, denna färg strykes sedan på tunnt mjukt papper). Sedan lägges teckningen på glaset, för att efter förgyllningen samma teckning på den andra sidan af glaset kan fastsättas med blåpapperet mellan glaset, och teckningen afkalkeras.

Densamma synes sedermera mycket tydligt på baksidan af förgyllningen samt kan målas mycket lätt, hvaremot om teckningen punsas upp de fina punkterna lätt kunna suddas ut och äro besvärliga vid målningen.

V.

Målning på glansförgyllning.

När glasrutan är färdigförgylld och upptecknad såsom beskrifvits i II. III, så finrifver man Blyhvitt med något mörkt Chromgult och god Kopalack, som förtunnas med terpentint så att lackfärgen ej blir för mager eller för fet, så att den går lätt att måla med. Det Chromgula i lackfärgen gör att man ser hvar man målar samt täcker bättre. Med denna lackfärg öfvermålar man allt det guld som skall bibehållas. Då sedermera denna lackfärg torkat väl, fuktar man det öfriga guldet med saliv samt afputsar detsamma med fingrarna så

torrt som möjligt, samt aftorkar glaset med en linnelapp på båda sidor. Saliven löser Husblossen lätt och fort, men man iakttaget att guld-
et ej fuktas för mycket, emedan vätan lätt drager sig in i det öfriga guld-
et.

VI.

Målning af skrift der glasytan ej är förgylld.

Då guld-
et således borttagits såsom beskrifvits i V. öfvermålas hela tekningen eller skriften med färg, bestående af Blyhvitt, som blifvit tillsatt med Luftlack och vax, upplöst i olja; färgnyansen göres efter behag. Denna färgkomposition är den varaktigaste emedan den kan tvättas samt ej hårdnar så att vattnet kan intränga, hvarför den är lämplig till butikfönster samt skyltar.

VII.

Bestrykning på baksidan af glasskyltar utan skuggning af skriften.

Der glasytan på baksidan skall strykas i svart eller annan färg, rifver man för svart färg, Elfenbensvart, med något Berlinerblått, hälften Terpentin samt hälften svagt kokad linolja, mycket fin, samt förtunnar densamma med terpentin och Secativ, målar sedan öfver hela glasskifvan på baksidan mycket tunnt men så att det täcker och sedan detsamma väl torkadt, tager man samma färg förtunnad med Luftlack och vax upplöst i olja, hvarmed densamma öfvermålas en gång till.

VIII.

Tillberedning för matt förgyllning.

Man skär hvit vax i små bitar lägger densamma i en burk eller flaska samt slår Fransk terpentin

derpå, så mycket att den står öfver vaxen, och täcker öfver kärlet väl, hvilket får stå i 48 timmar på något varmt ställe tills vaxet blifvit upplöst. Sedan tager man en del af den upplösta vaxen, samt två delar Damarlack rör om detsamma väl samt bevarar det i en väl tillkorkad flaska. Vid förbrukningen omskakas flaskan väl, man upphåller något på paletten samt målar teckningen på baksidan af glaset.

Vill man framställa ytorna i matt guld kornt, öfverstryker man glasytan med en mjuk pensel samt stupplar detsamma med en gröfre eller finare borstpensel. Sedan allt väl torkadt förgylles detsamma såsom beskrifvits i II. V.

IX.

Uppunsning af teckning för matt och glansguld samt behandling af densamma.

Då, för att få glasytan matt, ej mera begagnas Flussyra utan Lack och vax såsom beskrifvits i VIII. har man en fördel i att teckningen klistras under eller bakpå glaset och att densamma målas med den matta färgen, hvilken sedan den väl torkadt förgyllningen sker då kalkeringen på glasytan inbespars emedan konturerna förblifva väl synliga. Då teckningen skall förgyllas i matt eller glansguld förgylles densamma först såsom blifvit beskrifvet i II. V. sedan denna torkat och målats på baksidan samt glasytan blifvit väl aftorkad, öfverstrykas de fria fälten.

X.

Att få fönsterrutor matta.

Man löser upp hvitt vax i terpentint, tillsätter en gång till så mycket Luftlack, hvilket väl om-

skakas. Med denna massa öfverstyker man rutorna med en mjuk pensel samt ströpplar densamma med en gröfre borstpensel, så frambringas en vacker matt yta. Vill man framställa mellanmörka eller mörka teckningar på samma glasruta så tillsättes något mera vax samt potatismjöl och Zinkhvitt hvarmed schabloneras. Äfven kan man med klar Oljelack måla ljusa teckningar på samma yta och derigenom framställa vackra arbeten. Med denna metod framställas äfven de vackraste bundtmålningar. För att skydda målningen begagnas dubbelt glas.

XI.

Perlemorinläggning i skrift och guldmålning på glas.

Då Perlemor skall inläggas, arbetas på samma vis som vid mattering och öfverstrykas de fria ytorna med Damarlack, perlemorskifvorna öfverstrykas äfven med Damarlack samt påläggas desamma och fasttryckas väl, likväl böra de ej läggas allt för tätt tillsammans. Mellanrummen fyllas med Damerlack och inströs fint pulvriseradt ostronskal, då man äfven kan använda de minsta Perlemorbitar.

XII.

Glans och matt försilfring.

Man begagnar samma metod som vid glans- och mattförgyllning, endast att husblosslösningen göres något kraftigare. Öfvermålningen på baksidan sker äfven med Kopal eller Damarlack, samt begagnas, i stället för gult, endast svart och hvitt så att en silfverfärg deraf uppstår.

XIII.

Strykning af skyltar på baksidan och skriften skuggad.

Sedan skriften är färdigförgylld eller försilfrad strykes den på baksidan med färgen, som angifvits i VII, samt sparas skuggorna ut, hvilka förblifva blanka. Då nu färgen torkat, målas de utsparade skuggorna af skriften med den dertill bestämda färgen. Då flera färgnyanser skola användas börjar man med den mörkaste. Till skuggningsfärgen begagnar man olja och terpentin, hälften af hvardera, äfven kunna de ljusaste lackfärger dertill användas. Der skuggorna skola förgyllas, arbetas som beskrifvits i IX.

XIV.

Isättning af glasrutor i ramar.

I fria luften begagnar man ramar af ek, hvilka öfverstrykas med kokt linolja, samt göras matta, glaset insättes sedan när förgyllningen är färdig, då glaset sedan kan handteras bättre i ram.

Glaset strykes i kanten så mycket som kommer i falsen, med matt svart oljefärg, hvilken får torka väl. Sedan kittas falsen med kitt bestående af kokt linolja, blyhvitt och mönja, då glaset sedan intryckes fast samt fästes med stift. Då skylten är färdigmålad fastskrufvas på baksidan en bräda väl, så att hela skylten blir hermetiskt tillsluten.

XV.

Glansförgyllning på lackering.

För att glansförgylla på lackering, lackerar man förnämligast ytorna mycket omsorgsfullt men

ej med oljelack, utan med lack som hårdnar mycket. Oljefri Kopal eller Bernstenslack är därför att förorda. När föremålet är färdiglackeradt samt väl hårdadt, lägger man teckningen på den lackerade ytan, och kalkerar af densamma mycket hårdt, så att teckningen något fördjupas i lackeringen, som sedan tvättas med en svamp och vatten samt torkas med sämskskinn. Derefter anlägges teckningen med samma lack, sedan tages husblosslösningen lika som vid glansförgyllning och anlägges med en mjuk pensel, guldets pålägg till hela den afkalkerade teckningen är belagd, och låter man detsamma af sig sjelft torka, samt polerar sedan med fin bomull. Sedan öfvermålas teckningen med ljus Kopallack; då lacken torkat, afputsas guldets med ett fuktigt sämskskinn. Man kan i de fall då föremålet skall torka fort, öfverdraga guldets med spritlack.

XVI.

Glansförgyllning på matta fyllningar.

Glansförgyllningen på matta fyllningar framträder effekfullare, samt är mycket användbart på dörrar och fina möbler m. m. Ytorna göras väl matta och jemna, den bestämda teckningen uppunsas. Sedermera uppritas den uppunsade teckningen med en blyerspenna, föremålet tvättas sedan med ett sämskskinn och vatten, så lätt att blyertsteckningen ej blir osynlig. Derefter anlägges teckningen med oljefri Kopallack som torkar hårdt. Lacken bör påläggas flödigt. Bleck och jernföremål kunna hårdna i lackerugnen. Sedan anlägges teckningen med Husblosslösning samt förgyllning sker som beskrifvits i XV.

XVII.

Glans- och mattförgyllning på lackering, porslin, flaskor m. m.

Glans- och mattförgyllning utföres lätt med en anläggning, hvilket sker lika som beskrifvits vid glansförgyllningen endast att på porslin, flaskor, lackerade föremål eller med lack anlagda ornament, som skola förgyllas matta, anlägges med lack hvilken bronceras. Sedan bronsen torkat väl, anlägges allt som skall förgyllas blankt med husblosslösningen och förgylles. Då guldet torkat poleras det med bomull och öfverdrages med lack, liksom beskrifvits i XV och XVI.

XVIII.

Att göra ytor matta.

Ytorna slipas väl samt strykes matt i den bestämda färgtonen. Sedan lackeras ytan flödigt med lack, som ännu temligen bibehåller sin glans, dertill förordas Damarlack. Sedan lacken torkat väl, samt afslipats med en klädeslapp och pulvriserad pimpsten i vatten, hvilket sedan väl aftvättas. Derefter rifves den bestämda färgen med terpentin och något preparationslack och förtunnas med samma lack. Med denna färg lackeras ytan ännu en gång, då sedan densamma torkat väl, slipas såsom förut och aftvättas. Derefter gnides den med en klädeslapp, dränkt i hälften vatten och ättika samt något slammad krita, hvilket sedan aftvättas med rent vatten och sämskinn då den matta ytan är färdig. För framställning af marmorytor m. m. är denna metod den bästa.

XIX.

Glans och matt förgyllning på spegel och tafvelramar.

Nya eller gamla tafvel- och spegelramar kunna förgyllas i matt eller blankt så att de uthärda tvättning. Sedan ramen slipats väl och grundats med halfmatt oljefärg, strykas de ställen som skola förgyllas i glansguld med oljefri Kopal eller Bernstenslack, som, sedan den väl torkat, anlägges med husblosslösningen och förgyllas såsom angifvits i XV. Derefter anläggas de ytor som skola förgyllas i matt guld med Mixion och förgyllas med äkta eller oäkta guld, hvilket påföljande dag afputsas samt öfverdrages med god spritmattlack två gånger.

XX.

Förgyllning på limfärg, stuckatur, papper m. m. med äkta guld.

Man slår 15—30 droppar renad Glycerin på en äggula som omröres tills det blir flödigt, sedan rifves Chromgult med något i vatten tunnt upplöst gummi Arabicum mycket fint och tillsättes något deraf till äggulan med glycerinnet: dermed anläggas de ställen som skola förgyllas, och beläggas desamma med guld efter en timmas förlopp. Följande dag afdammas det öfverflödiga guldnet. Skall anläggningsmedlet hårdna fortare tillsätter man till detsamma 5—10 droppar Chrom-Alun, upplöst i regnvatten. Med denna anläggningsfermissa kan man upplägga hvilka teckningar man vill, samt draga streck eller schablonera och förgylla med en anläggning, den kan äfven användas för inre dekorerings på sten, jern, trä m. m.

XXI.

Förgyllning på limfärg m. m. med metall.

Då för compositions- eller metallguld binde- medlet bör vara starkare, tager man 50—60 droppar Glycerin på en äggula, rifver äfven något Chromgult och gummi Arabicum i vatten samt tillsätter något upplöst lim hvilket alltsammans omröres väl, denna massa kan blandas så att den torkar efter önskan. Skall den torka långsamt tager man mera Glycerin, eller fortare, mindre, men bör anläggningsmedlet ej begagnas förr än efter två timmars förlopp sedan det tillagats.

XXII.

Att broncera med kulört brons på limfärg, papper m. m.

Man tager omkring 30 droppar Glycerin och en äggula, omrör detsamma väl, sedan anlägger eller schablonerar man, hvarpå bronzen pålägges, då bronzen erhåller en vacker glans.

Guld och silfverbrons kan man för vanliga arbeten uppröra i massan i det man tager 60 droppar Glycerin, en ägghvita samt lika mycket vatten och upplöst gummi Arabicum. Denna blandning ersätter bronstinkturen.

XXIII.

Cuivre Poli.

Polerad kopparbrons, som på senare tiden användes mycket i dekorationsmålning och är af stor verkan, kan äfven anbringas på elastiska föremål. Föremålet bör först öfvertryckes två å

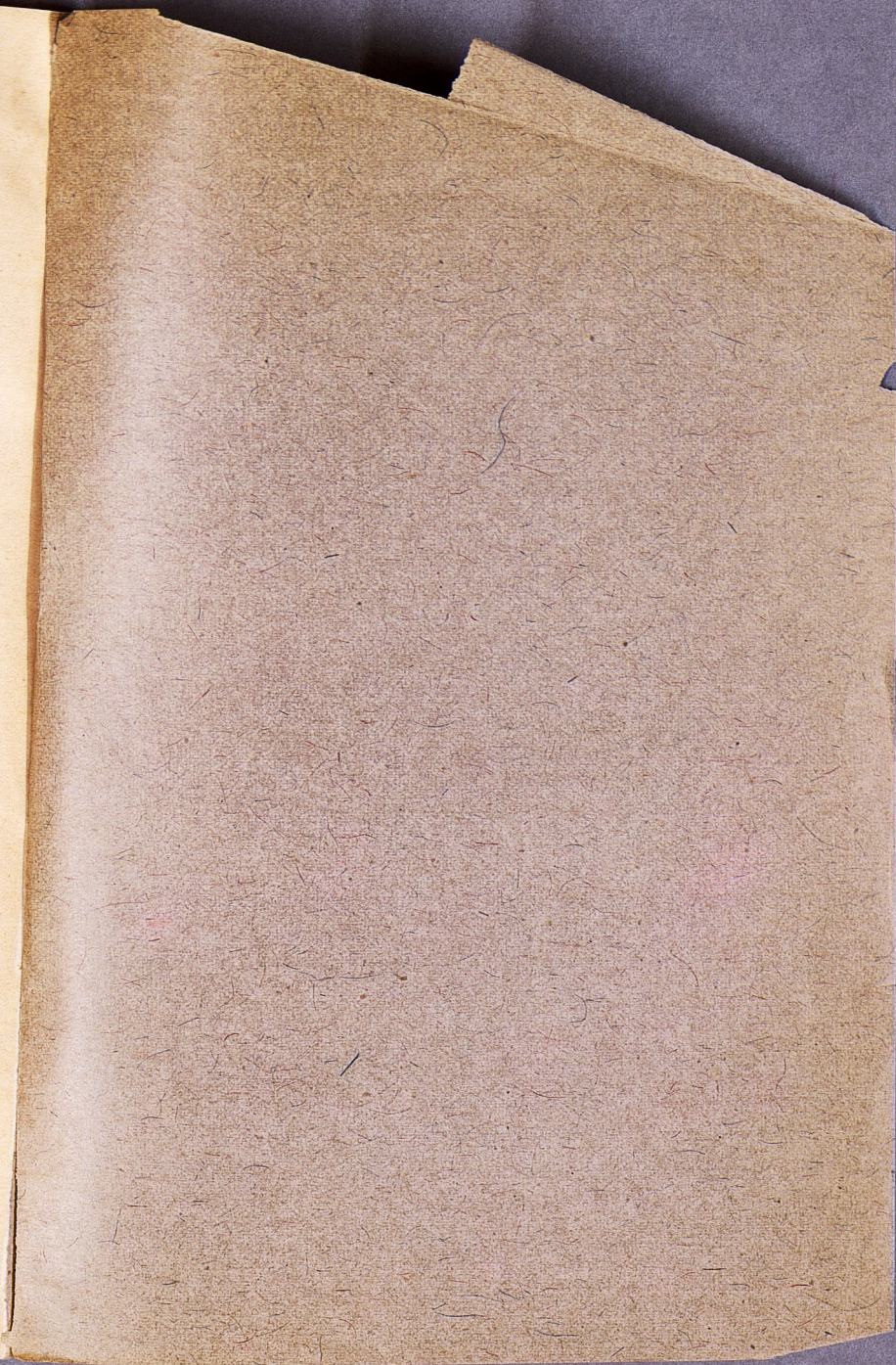
tre gånger med poliment som frambringar den finaste ytan. Då polimentet torkat väl, inrör man koppar-, silfver- eller guldbrons i svag spritlack, som bör vara så svag att bronzen efter uppläggningsen ej gläuser, men ej heller färgar utaf. På sådant vis upplägges bronzen tvänne gånger. När andra uppläggningsen torkat poleras bronzen med polersten, samt öfverdrages sedan med ljus Kopallack. Om man vill framställa pressade saker, figurer m. m. i antik kopparbrons så påstryker man, sedan Kopallacket torkat, Graphit som man uppblandar i två delar terpentin, en del kokt linolja samt något secativ och upplöst vax. Sedan putsas de ställen som skola bli blanka genast med en mjuk linnelapp. På detta sätt kan man framställa den finaste antika kopparbrons, dock måste den bästa bronzen dertill användas.

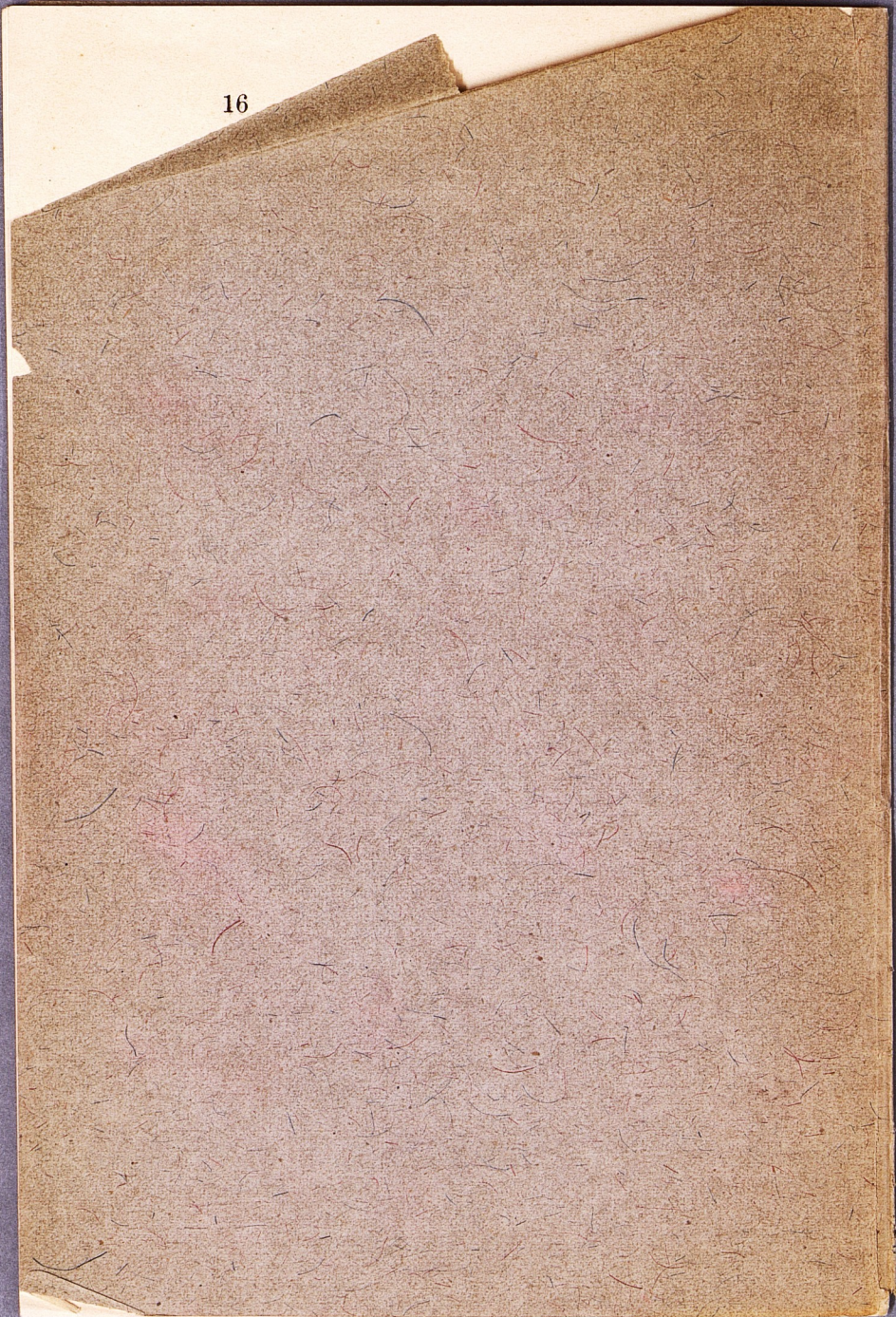
XXIV.

Beredning af krit- och polimentgrund.

Kritgrund består af mycket fin slammad krita, upprörd med medelstark lim. Föremålet: stuck, gips, trä m. m. anlägges först med lim eller schellack, sedan flera gånger med kritgrund samt afslipas med fint sandpapper. Poliment, som finnes hos droghandlare eller färghandlare, förtunnas med kokt lim samt bör afprofvas först innan man börjar arbetet. Om det ej låter polera sig är limmen för stark, samt löser den upp sig är limmen för svag.

Till enklare arbeten kan man äfven uppröra brons i schellack, som pålägges två gånger, och poleras sedan med polersten.

www.books2ebooks.eu